

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

DE || LIBERTATE || CHRISTIANA ||

Lensaeus, Johannes

Antverpiae, 1590

Capvt XII. Sitne consequens vt pij non debeant persecutionem facere, quia
piorum sit persecutionem pati.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-46059](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-46059)

744 DE CHRISTIANA LIBERTATE
diligenter consulatur, amissa & extincta erit. Decla-
rauit his verbis Lactantius, quod in Ecclesia didice-
rat, quantæ grauitatis, quantique periculi esset hære-
seos peccatum, quod tu per errorem excusas. Non
enim potest nisi summæ grauitatis esse, per quod ipse
Dei cultus amittitur, per quod Christianismus ipse
deponitur, per quod postremò qui ab ea pernicie
corruptus sit, à fonte veritatis, à domicilio fidei, à
templo Dei, à spe vitæ ac salutis æternæ efficitur alie-
nus. Tantum sæpè mali error habet, quamuis interdum
de ignorantia magis ortus sit quàm de malitia.
Ex quo illa sunt apud Leonem epistola decima tertia,
ad Pulcheriam Augustam, de Eutyche hæresiarcha.
Dignum gloriæ vestræ est, vt error, qui (vt arbitror)
de impentia magis quàm de versutia natus est, aufe-
ratur, priusquam vllas sibi vires de consensu impru-
dentium, pertinacia prauitatis acquirat. quia etiam
ignorantia graues nonnunquam incidit lapsus, & ple-
rumque in diaboli ruit foueas incauta simplicitas:
per quam in supradicto subreplisse intelligo spiritum
falsitatis: vt dum æstimat se religiosius de Filij Dei
maiestate sentire, si ei naturæ nostræ veritatem in-
esse non dicat, totum illud quod Verbum caro fa-
ctum est, vnius atque eiusdem putet esse substantiæ.
Hactenus Leo.

CAPVT XII.

*Sine consequens vt pij non debeant persecutionem facere,
quia piorum sit persecutionem pati.*

PVLCHRE autem videris tibi dicere: [Quoniam
omnes pij persecutionem patientur, quemadmo-
dum Paulus dicit; nunquam consulent alijs vt inferât,
non magis quàm Christus & Apostoli.] Quid ergo
est, quod mox tu ipse consulis, Principes adhortans,
Punite

Punite latrones, punite proditores, falsos testes, & huius generis ceteros? Qui punire consulis sceleratos, nõ tibi videris persecutionem contulere? & bene falsos testes annumeras, vt hæreticos etiam persequendos esse consuleres. Iure profectò. Nam si puniendi sunt ij qui falsis testimonijs humanam subuertunt iustitiam; quanto magis ij falsi testes puniendi erunt, qui sacrilegis depositionibus diuinam subuertunt religionem? Et illa quidem falsa testimonia ad temporarias plerumque hominum redundant iniurias: ista verò ad perniciem & interitum animi sempiternum. Illis Respublica civilis violatur, istis Ecclesia & templum Dei viuui. Senisne te vel inuitum & imprudentem persecutionem in hæreticos, tanquã falsos Dei testes, consulere? Quin & eodem pertinent, quæ subiungis eiusmodi verbis: [Quod ad religionem attinet, defendite pios aduersus aliorum iniurias. hoc vestrum est officium.] Ecce, iterum consulis Principibus, vt hæreticos persequantur & puniant. Afficiunt enim illi pios grauioribus iniurijs quàm latrones: dum ijs corrumpunt fidem, scindunt vnitatem, lacerant Christi corpus, auellunt crudeliter filios ab vberibus matris suæ. Neque aduersus hæc tantas iniurias defendi pij possunt, nisi tanquam rapacissimi lupi, ab ouili Domini cõterroribus legum, & gladijs Principum repellantur. Et quomodo aduersus latrones Respublica defenditur, quando latrocinia puniuntur: sic aduersus hæreticos propugnatur Ecclesia Christi, quæ piorum domicilium est, quando hæreses impunè grassari non sinuntur. bene ergo prorsus pieque hortaris, cùm dicis Principibus: Quod ad religionem attinet, defendite pios aduersus aliorum iniurias. Fuit enim & sanctissimi doctissimi que Leonis Pontificis ad Leonem Imperatorem aduersus Eutychianos, hæc eadem hortatio, etiam ita scriberet: Debes Imperator incunctanter ad-

Epistola 79.

uertere, regiam potestatem tibi non solum ad mundi regimen, sed maxime ad Ecclesie praesidium esse collatam: ut aulus nefarios comprimendo, & quae bene sunt statuta defendas, & veram pacem his quae sunt turbata restituas. Hunc tu Pontificem vel imprudens imitaris oprimo consilio. Nam quod quibusdam interpositis, ais: [Vos corpora piorum, corporali gladio defendite, animos gladius iste attingere non potest:] quo pertinet, nisi ut si corpora piorum defendenda esse vis, nos multo magis animos ipsos piorum, ne per haereses inficiantur, defendendos esse colligamus? Neque enim ad defensionem animorum necesse est, ut animos gladius corporalis attingat, sicut nec corpora piorum, ut defendantur, gladio tangenda sunt. Quid igitur ad rem pertinet, quod animos gladius corporalis non attingat? Quorum obsecro animos intelligis? eorum piorum qui defenduntur, an verò impiorum aduersus quos suscipitur ipsa defensio? Si illorum qui defenduntur, non magis necesse est attingi gladio animoseorum quam corpora, ut ab illis sacrilegorum remoueantur iniuriae. Sin eorum contra quos defendendi pij sint; quid opus est eorum animos gladio corporali contingi, quando sufficiat eorum corpora terigi? Sic enim tacti, nocere lingua desinunt: & si quid eorum manu conscriptum reperitur, id, non tangens, etiam animum, Vulcanus absument. Quod ergo tu subiungas adhorrari perges: [Sapite, & consilium Christi sequimini, non Antichristi,] hoc pij & Catholici faciunt cum possunt, Reges: sapiunt enim, secundum tuum consilium, ad piorum defensionem, homines impios, & eos qui in animos pariter & corpora crudeles sunt, persequendo. Nam etsi piorum est pati persecutionem, in dubio propter ipsam pietatem atque iustitiam, neque cuiquam piorum desunt & foris & intus, qui animam eius iustam vel iniquis saltem operibus ac moribus

torqueant: tamē eorundem etiam est, iuxta commissæ
 potestatis modū aduersus iniquos persecutionē facere.
 Ideo Moyses non solum persecutiones passus est ab
 Aegyptijs, verum etiam aduersus eos persecutiones fe-
 cit, fratres que defendit. Helias persecutionem passus
 ab Achab, Prophetas Baal persecutione deleuit.
 David quoque sic persecutiones à Saule passus est, vt
 tamen suos & Dei inimicos vndique sit persecutus.
 qui etiam dicit: Non adhæsit mihi cor prauum, decli-
 nantem à me malignum nō cognoscebam: detrahen-
 tem secreto proximo suo, hunc persequabar. Persecu-
 tor igitur erat, sed bonus; nec hominis, sed peccati. Est
 enim (inquit Ambrosius) etiam iusta persecutio, si ode-
 rimus obscænos, si infesti simus iniustus, si iniquos ve-
 limus opprimere ne pluribus noceant. Ideoque &
 Christus, cuius tu nobis proponis exemplum, quam-
 nis persecutionem passus est à Iudæis, tamen & ipse
 facti legos, qui in templo negotiationes exercebant,
 flagellis est persecutus. Paulus quoque, quem adiun-
 gis, persecutiones & passus est, & fecit passus iniustas,
 fecit iustas: passus propter pietatem, fecit propter im-
 pietatem, quando hæreticos satanæ tradidit, vt disce-
 rent non blasphemare. Præclara verò sunt quæ ad ne-
 cedis, copiosus videlicet adhortator Principum: [Theo-
 logia vestro gladio tractanda non est: alioqui si hoc à
 vobis obtinebunt Theologi, vt doctrinam suam armis
 tractetis, idem deinde postulare audebit medicus, vt
 se armis defendatis aduersus aliorum medicorū opi-
 niones: idem dialecticus, idem orator, & cæteræ artes.
 Quòd si has artes tractare ferro non potestis, multo
 minus Theologiam: quippe quæ in sancto Spiritu, &
 interna mentis perceptione sita sit. Quòd si bonus
 medicus doctrinam suam scientia satis potest tueri, si-
 ne praesidio magistratus: cur non magis idem possit
 Theologus? potuit Christus, potuerunt Apostoli, po-
 tuerunt

Serm. xi. in
 Psal. 118.

tuerunt etiam eorum imitatores.] Ad has nugas tuas breuiter illud accipe: Non Theologiam Principes armis tractant, sed malos, quales estis, Theologos, malè pro suis meritis tractandos existimant: eo quod incomparabiliter Reipublicæ Christianæ plus noceat malus Theologus, quàm malus medicus hic corpora per imprudentiam perdit, dum regulam sequitur: audacter occide, ille verbi diuini melle, sui erroris virus abscondit & porrigit, quo animæ miserabiliter enecantur. tollerantur ergo mali medici, sed tolluntur venefici: quos si Principes indicatos & cognitos (per eos videlicet quorum est Theologiam disputando & iudicando tractare) non malè tractarent suis gladijs, pessimè de Reipublica Christiana mererentur: cuius in perniciè nocentissimos homines viuere permetterent. Ea que deum vera crudelitas est, quam tu clementiam videri vis, si parcendo paucis rabulis, multorum animæ interire sinantur. Sed tamè vos vnde Theologiam vestram tam bene gladio tractare didicistis, si sic ea tractari non potest? An obscurum est, pro defensione Theologiæ vestræ, vicinorū omnium quoscūq. promissis allicere potuistis, arma in nos à vobis esse prouocata? Nonne tam multis Germanorum, Anglorum, Scottorum, Francorum milibus in hoc Belgio sepulchra fecistis: quia pro vestræ libertatis defensione, frigora, nuditates, morbos, cædes, & alia belli incōmoda perpeffi sunt? Quæ nā ista præposteræ cōsiderationis ineptia est, in nostra causa quod armis utamur reprehendere: in tua quid facias, non videre? Neque enim quæcūque vel ante ex Wiltungio, vel postea ex te ipso prolata sunt, nostris magis conatibus ac studijs aduersantur, quàm vestris, qui gladijs gentium exterarum defensi, maluistis, ut apparet, viuere confessores, quàm mori martyres. Loca, inquis, & oppida gladio externo defendimus, non Euangelium. Atqui non arbitror, ita vos amare ligna & la-

ides, vt pro eorum integritate tantis bellorum impē-
 dijs depugnetis. Cōtineri ergo locis ac mōenibus aliud
 quiddam oportet, quod gladio externo defendatis : &
 hoc quid est? Tantūne vt viuatis quoquo modo? an
 potius vt viuatis quo volueritis modo? neque enim
 bello opus est vt viuatis, si obedire Deo & Regi vul-
 tis. Sed hæc nimirum illa est vestra de libertate theo-
 logia, cui ex Euangelij nomine titulum datis : quam
 vultis gentium vicinarum gladijs, & omni bellico ap-
 paratu defensam esse. Ergo pro libertate quidem er-
 randi, gladio vti dignum putas; pro veritate salutari
 contra pestilentem errorem, pro pietate contra impie-
 tatem, si quis materialem gladium sumendum esse
 censet, tunc ille tibi Neronianus erit gladius, tunc
 Theologiam armis tractant Principes, qui tamen nec
 opificum artes, vt argentariorum, vt sutorum, vt mo-
 litorum tractare armis dicendi sunt, etiā si in iis gene-
 ribus fraudulētos ac fures abire nō sinant impunitos.

CAPVT XIII.

*Non afferi vim conscientijs per Principum ac Magistratum
 de religione leges.*

CONSCIENTIJS etiam adferri vim per eius-
 modi Principum de religione constitutiones,
 conquereris. Cur ergo vis adfertur conscientijs? An
 quia vestri facere cogantur in causa religionis, quod
 contra conscientiam suam facturi sunt? At quid si in
 alia quapiam causa cogatur aliquis facere quod contra
 suam conscientiam facturus sit, cum tamen id licitum
 sit, imò etiam necessarium & iure imperatum : num
 hæc quoque vim conscientijs adferri dicturus es?
 Si adfertur, & licitum id tamen est, non est quòd in
 causa religionis id peculiariter accusandum arbitreris.
 Si autem in alia causa vbi quod licitū sit, iure suo præ-
 cipitur, non adfertur vis conscientia, etiam si is qui
 præcepto cogitur, contra suam conscientiam facturus
 sit,

lit,